Opinia ornitologiczna i chiropterologiczna dla budynku szkoły podstawowej w m. Głuchowo, gm. Chełmża,

określająca

potencjalny negatywny wpływ prac remontowych

na siedliska ptaków i nietoperzy

Wykonali:

dr Jarosław Żytkowicz

dr Michał Leszczyński,

Toruń 15.01.2017

1.CEL OPRACOWANIA

Celem niniejszego opracowania jest waloryzacja przyrodnicza (ornitologiczna i chiropterologiczna) jednego z budynków szkoły w Głuchowie, gmina Chełmża, której wnioski mogą pomóc zapobiec niszczeniu siedlisk zwierząt w tym gniazd ptaków; zapobiec możliwemu zranieniu lub uśmierceniu zwierząt w trakcie prowadzonych prac remontowych.

2.TEREN BADAŃ

Obszar badań położony jest w województwie kujawsko-pomorskim, powiecie toruńskim, gminie Chełmża, w miejscowości Głuchowo, na działkach nr 253/2, w obrębie Głuchowo . Jest to obszar Pojezierza Chełmińskiego 315.11 (Kondracki 1998), charakteryzujący się dość dużym stopniem zagospodarowania terenu, zwłaszcza rolniczo, niskim poziomem zalesienia, choć w rejonie Głuchowa występują drzewostany liściaste związane z zespołem pałacowo - parkowym, obecnością niewielkich jezior rynnowych takich jak Jezioro Głuchowskie. Głuchowo, położone jest na płaskiej, miejscami falistej gliniastej wysoczyźnie. Obszar badań nie leży na terenie formy ochrony przyrody lub w jej bliskim otoczeniu.

Analizowany budynek jest na planie zbliżonym do prostokąta. Posiada trzy kondygnacje (jedną w przyziemiu) całkowicie użytkowane, brak jest piwnic. Budynek kryty jest płaskim dachem, brak jest poddasza. Pomieszczenia w budynku są w pełni wykorzystane. Otoczenie budynku stanowi od południa zieleń szkolna i ulica, od północy boiska i sala gimnastyczna, od wschodu znajdują się zabudowania, od zachodu budynek szkoły. Część opisu terenu znajduje się w podpisach zdjęć.

2.1. Otoczenie budynku

Fot.1. Zieleń przylegająca do południowej ściany szkoły jest miejscem żerowania wróbli, szpaków, sikor we wszystkich sezonach fenologicznych. Nie zlokalizowano gniazd na drzewach i krzewach, choć możliwe jest ich wystąpienie.

Fot.2. Boiska przylegające od północy do szkoły. 100 metrów na wschód od szkoły znajduje się rozległy zespół parkowo pałacowy, o charakterze lasu liściastego z występującymi zbiornikami wodnymi.

Fot.3. Zabudowania na zachód od szkoły. Znajdują się one ok. 30m od analizowanego budynku.

Fot.4,5. Ulica przylegająca od południa do szkoły.

2.2. Budynek w którym planowany jest remont.

Fot.6. Budynek od strony południowej. Widoczna ściana zachodnia. Ściany budynku pozbawione są szczelin i wnęk umożliwiających założenie gniazd ptakom.

Fot.7. Południowa ściana budynku. Widać przylegające zadrzewienie zieleni szkolnej.

Fot.8. Widok analizowanego budynku od północy w ujęciu panoramicznym.

Fot.9. Połączenie z sąsiednim budynkiem (widok od południa).

2.3. Sąsiedni budynek – załączony opis sąsiedniego budynku jest konieczny z uwagi na fakt, że w przeciwieństwie do analizowanego obiektu występują tu w ścianach gniazda wróbli, prawdopodobnie gniazda szpaków *Sturnus vulgaris*, ślady gniazd jaskółek oknówek *Delichon urbica*.

Fot.10. Najczęściej obserwowanym gatunkiem ptaka był wróbel *Passer domesticus*.

Fot.11. Szpak *Sturnus vulgaris*.

Fot.12, 13. Gniazda wróbli w warstwie ocieplającej budynek.

Fot.14. Ślad gniazda jaskółki.

2.4. Dach budynku

Fot.15. Dach na zachodniej części budynku.

Fot.16. Dach na wschodniej części budynku.

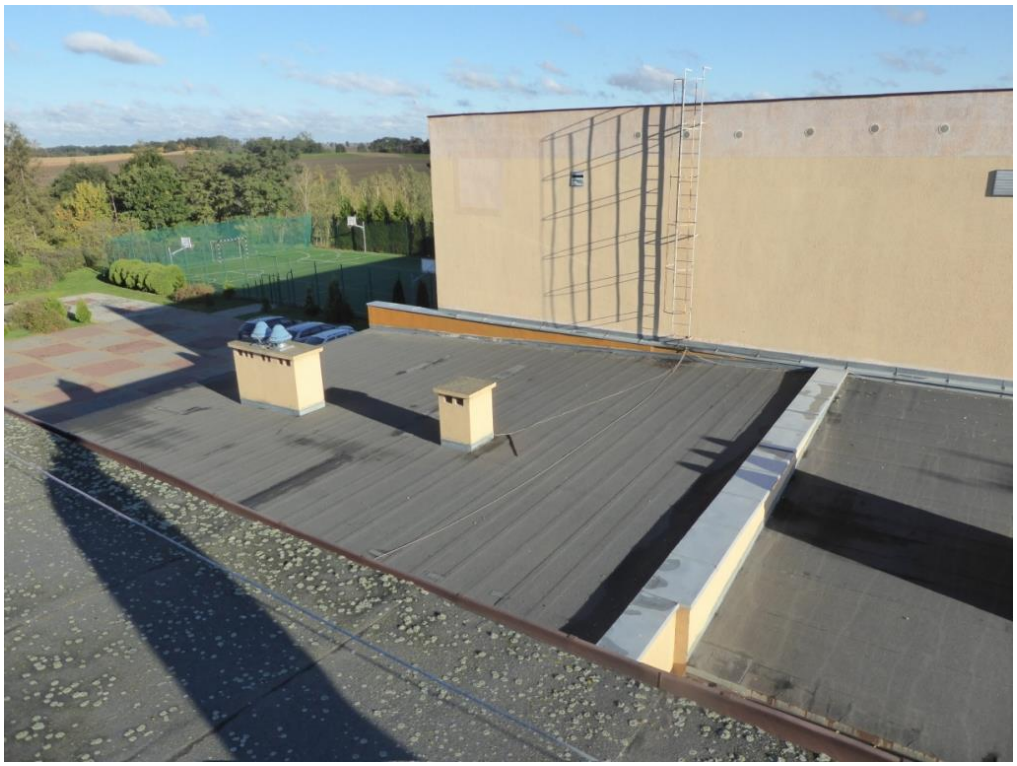

Fot.17. Dach łącznika, w tle sala gimnastyczna.

3. METODY

- Badania prowadzono w okresie jesieni 2016 roku (okres migracji jesiennej) i zimy 2016/2017 (wczesnego zimowania)
- Budynki kontrolowano obserwując ściany zewnętrzne, dach. Przeszukiwano szczeliny i miejsca gdzie mogą znajdować się gniazda ptaków.
- Wyszukiwano odchody, tropy, ślady pazurów nietoperzy na powierzchni ścian.
- Obserwowano aktywność ptaków wokół budynków.
- Ze względu na termin badań (poza okresem tworzenia kolonii) nie było sensu prowadzenia nasłuchu nietoperzy detektorem ultrasonicznym. Nie było w budynku miejsc odpowiednich dla nietoperzy.
- Ze względu na brak szczelin ścian, głębokich, niedostępnych wnęk nie było konieczności stosowania metody endoskopowej.

4.WYNIKI

- Na terenie obiektu nie znaleziono śladów obecności nietoperzy. Mało prawdopodobne jest wystąpienie ich tutaj, ze względu na brak odpowiednich kryjówek: poddaszy, piwnic, szczelin pod dachem i wnęk.

- Nie znaleziono gniazd ptaków w analizowanym budynku, ani w jego bliskim otoczeniu.
- Nie znaleziono śladów ptaków na dachu, ścianach budynku.
- W czasie kontroli budynku zaobserwowano w otoczeniu liczne wróble *Passer domesticus,* szpaki *Sturnus vulgaris*, bogatkę *Parus maior.* Nie obserwowano innych gatunków ptaków.

5.ZALECENIA POKONTROLNE

5.1.Wymagane pozwolenia

Zgodnie z załącznikiem nr 1 rozporządzenia Ministra Środowiska 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2014poz.1348) takie ptaki jak jerzyk oraz wróbel, gnieżdżące się na budynkach należą do gatunków podlegających ochronie ścisłej. W związku z tym w przypadku zniszczenia gniazda tych ptaków w stosunku do dziko występujących zwierząt objętych ochroną występują zakazy m. in. niszczenia ich siedlisk i ostoi oraz niszczenia gniazd. Na wykonanie następujących czynności niezbędne jest zezwolenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na odstępstwo od zakazów ujętych w ustępach 6 i 7 art. 52 ust. 1 Ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, zm. Dz. U. poz. 628, 842). W przypadku budynku nie ma konieczności zdobywania zezwoleń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na odstępstwo od zakazów ujętych w ustępach 6 i 7. Znalezione gniazda występują na budynku sąsiednim nie objętym inwestycją.

5.2.Działania minimalizujące

- Możliwe zachowanie drzew i krzewów w rejonie budynków (stanowiących żerowisko i miejsce bytowania ptaków, choć nie znaleziono tam gniazd), dosadzenie krzewów ozdobnych najlepiej gatunków rodzimych np. głogów i róży.

5.3.Działania kompensacyjne i ochronne

Ze względu na brak zniszczenia siedlisk ptasich nie ma konieczności działań kompensacyjnych.

6.LITERATURA

Kondracki J. 1998. Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa.

Sachanowicz K., Ciechanowski M., 2005. Nietoperze Polski. MULTICO, Warszawa

Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski - rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP Pro Natura, Wrocław.

Wylegała P., Jaros R., Dzięciołowski R., Kepel A., Szkudlarek R., Paszkiewicz R. 2009. *Docieplanie budynków w zgodzie z zasadami ochrony przyrody*. PTOP „Salamandra", Poznań, 32 s. (http://www.salamandra.org.pl)

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2014poz.1348)